

ALBERT MANENT, *IN MEMORIAM*

JOSEP MURGADES
Universitat de Barcelona
murgades@ub.edu

Albert Manent i Segimon va retre l'obligat deute a natura quan, tot i el creixent estat de prostració física en què es trobava d'un temps ençà, continuava tanmateix prodigant-se en generosa eloqüència, en irònica lucidesa, en inexhaurible curiositat.

Per raons familiars (era fill del *grand homme de lettres* que fou Marià Manent i Cisa), va pervenir a coneixença plena de llengua, de literatura i de cultura d'un país que ha fixat en aquestes els trets distintius per excel·lència de la seva identitat i, en definitiva, de la seva voluntat de ser.

Per raons generacionals (era nat el 1930), va accedir a juvenesa i a consciència crítica enmig del marc desolador d'una interminable postguerra feta d'indigència, de repressió, d'enviliment.

Ni l'ombra del pare i la influència osmòtica que se'n derivava no van condicionar-lo en la seva personal trajectòria intel·lectual, ni, encara menys, la sevícia i la sordidesa del règim imperant no van dissuadir-lo del resistencialisme militant.

Una fe de profundes conviccions religioses, civilment projectada en l'ampli espectre de les realitats més immediates i seculars, va fer-li de base en la seva indefallible tasca en pro d'un procés de redreçament entès per ell (i, afortunadament, també per altres persones de conviccions diferents, tot i que no menys compromeses amb la causa nacional catalana) com el d'una lluita contra l'oblit i, en definitiva, contra la despersonalització del país.

Sots invocació de l'orsiana «santa continuïtat», poques persones com ell han desplegat tant d'activisme conscienciator, s'han abocat a tanta d'empresa mobilitzadora, han realitzat una obra cultural tan vària.

A partir d'uns inicis marcats, durant aquells anys, per l'obligat peatge en forma de conreu de la poesia i de l'estudi universitari del Dret (completat anys després amb el de la Filologia), aviat Manent va lliurar-se a una diversificada producció intel·lectual.

Així, per mitjà del biografisme com a pretext (Josep Carner, Carles Riba, Josep Pla, Jaume Bofill, Marià Manent, Tomàs Garcés), va contribuir positivament a la reconstrucció històrica de la Catalunya del Nou-cents. I, a la de la Catalunya sota dominació franquista, va fer-ho amb nombroses sèries de retrats d'escriptors i de polítics.

¿Qui, altrament, si no ell, va aprofundir tant en el coneixement i en la comprensió de la Catalunya esmotxada de l'exili? ¿I qui (juntament amb Joan Crexell) en l'exhumació del que havia estat la lenta represa del llibre català en la Catalunya vençuda dels anys quaranta?

Ha estat tanmateix, la de Manent, no sols una erudició de gran abast i ambiciosa volada, sinó també una altra de, no per menor, menys instructiva i sobretot amable. Una erudició que bé cabria qualificar de franciscana, bolcada en el resseguiment de fets de llengua tan aparentment secundaris com substancialment constitutius d'aquesta.

Ha excel·lit així el bon Manent en l'estudi de la toponímia (en el qual fou iniciat per un altre home savi del país, Ramon Amigó i Anglès), i, ja després, en el de dues disciplines afins, la nefonímia i l'olonímia, de les quals és capdavanter aquí i possiblement arreu.

Sense oblidar una de les seves darreres aportacions més útils en un altre àmbit no menys interessant: el dels pseudònims (en col·laboració en aquest cas amb Josep Poca).

A banda una producció escrita ingent (en el còmput global de la qual prou caldria també incloure-hi l'epistolar, amb innombrables corresponals), figura també sens dubte entre els mèrits de Manent el que bé podríem anomenar mester de mitjanceria, que tan fructíferament ha sabut exercir.

Des de la mitjanceria (a hores d'ara ja gairebé mítica) entre el corresponal de *Le Monde* a Madrid i l'abat Escarré el 1963. Fins a la propiciada entre pensadors creients i no creients, entre intel·lectuals catalans i castellans, entre tot d'estudiosos de disciplines vàries, o també, més anecdòticament i críptica, entre dissidents de certes innovacions confusionàries introduïdes per responsables de l'actual normativa lingüística.

Passant així mateix per la mitjanceria igualment practicada des de plataformes institucionals com ara Omnimium Cultural, el Centre d'Història Contemporània o la mateixa Generalitat de Catalunya, o des de publicacions com ara *Serra d'Or* i la *Revista de Catalunya*.

Ha estat la d'Albert Manent l'obra d'un polígraf. Cultíssim, però no per això menys a les antípodes de qualsevol torredivorisme. Empeltat d'idealitat transcendent, així com alhora revestit d'un possibilisme tot pragmàtic. De tarannà apte per a l'entesa, tant posat a propagar-la ell entre qui fos, com posat a heure-la ell mateix de part de molts altres. Mestre de successives generacions sense haver-li calgut ser el detentor de cap càtedra.

L'homenot Manent: ¿voleu exemple més preclar de com no s'hi val a fixar un rígid *terminus ad quem* a tot allò que va ser en el seu moment (i continua essent encara en bona mesura) el Noucentisme?